

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Кафедра менеджменту

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
спеціальність	232 Соціальне забезпечення
назва освітньо- професійної програми	Економіка та організація соціального забезпечення
статус	вибіркова

Краматорськ
ДДМА
2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Технології соціального захисту та соціального забезпечення» для підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, спеціальність 232 Соціальне забезпечення, освітня програма «Економіка та організація соціального забезпечення».

Розробники:

_____ Є.В. Болотіна, к. ф. н., доцент

Гарант спеціальності 232 Соціальне забезпечення:

_____ І.І. Смирнова, канд. екон. наук, доцент

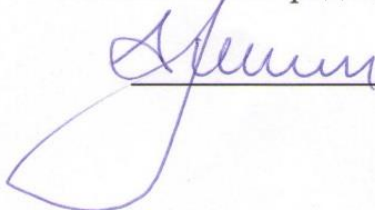
Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри економіки підприємства, протокол № 13 від 27.08.2020 р.

В.о. завідувача кафедри:

_____ Є.О. Підгора, канд. техн. наук, доцент

Розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради факультету економіки та менеджменту протокол № 10-08/20 від 31.08.2020 р.

Голова Вченої ради факультету:

_____ Є.В. Мироненко, д-р техн. наук, професор

I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Актуальність вивчення дисципліни у зв'язку із завданнями професійної діяльності та навчання.

Формування готовності фахівців із соціального забезпечення до майбутньої професійної діяльності нерозривно пов'язане із набуттям компетентностей організації та технологій здійснення окремих видів соціального захисту, зокрема, надання соціальних гарантій та соціальних послуг; виплату пенсій, соціальної допомоги тощо, оскільки це є невід'ємною частиною соціальної політики як на загальнодержавному рівні, так і на рівні органів місцевого самоврядування. У зв'язку з цим важливо розуміти декілька важливих моментів:

по-перше, необхідно уявляти сутність та зміст соціального захисту, його структуру в теоретичному плані та в аспекті практичної реалізації в Україні, оскільки структурні елементи соціального захисту реалізуються різними суб'єктами публічного управління і, відповідно, мають відмінні організаційно-технологічні основи;

по-друге, світовий та вітчизняний досвід доводять, що сторони суспільного договору, в даному випадку, держава та місцеве самоврядування - з одного боку, та населення - з іншого, мають чітко розуміти зміст та обсяги надання соціального захисту та соціального забезпечення;

по-третє, організаційно-технологічні засади надання соціального захисту та соціального забезпечення виходять далеко за рамки розподілу функціональних повноважень, стандартизації процедур та комунікації і потребують від державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування, соціальних робітників, педагогів та ін. комплексного підходу до власної діяльності, який ґрунтується на врахуванні закономірностей психології індивідуальної поведінки, нормативно-правового забезпечення соціальної політики держави та місцевого самоврядування, економічних механізмів надання соціального захисту і вимагають розвинутих комунікаційних здібностей, навичок управління часом тощо.

Всі зазначені міркування визначають призначення дисципліни «Технології соціального забезпечення та соціального захисту» в освітній програмі «Економіка та організація соціального забезпечення»

1.2. Мета дисципліни - формування когнітивних, афективних та моторних компетентностей в сфері інституційного (організаційного та нормативно-правового) та технологічного (процесного, процедурного та інформаційного) підґрунтя реалізації соціального забезпечення і соціального захисту, зокрема надання соціальних послуг, а також набуття навичок застосування цих компетентностей у професійній діяльності.

1.3. Завдання дисципліни:

- опанування термінологічного апарату соціального захисту, соціального забезпечення, соціальних послуг та соціальної роботи з позицій економічного змісту та нормативно-правового визначення;

- набуття навичок співвіднесення змісту механізмів соціального забезпечення, надання соціальних послуг та реалізації інших форм соціального захисту з регулятивними вимогами до їх організації та здійснення, документального оформлення та розробки на цій основі процедур професійної діяльності;

- формування навичок оцінки потреб у соціальних послугах та соціальному забезпеченні для різних категорій населення, визначення кількісних та якісних параметрів надання різних форм соціального забезпечення та соціальних послуг;

- формування навичок професійної комунікації й аргументованого дискутування з питань соціального захисту, соціального забезпечення, соціальних послуг, пояснення змісту відповідної проблематики в колі фахівців та нефахівців;

- формування навичок самостійного аналізу фактологічного матеріалу, критичного осмислення точок зору на особливості застосування регулятивних вимог держави щодо організації та здійснення соціального захисту та соціального забезпечення;

- забезпечення вміння узагальнювати та деталізувати окремі факти, явища, механізми, тенденції у сфері соціального захисту, соціального забезпечення, надання соціальних послуг та їх організації, та робити прогнози щодо їх розвитку.

1.4. Передумови для вивчення дисципліни: складання фахового вступного випробування або вивчення дисциплін «Економіка соціального забезпечення», «Державна політика соціального захисту та соціального забезпечення», «Право соціального забезпечення».

1.5. Мова викладання: українська

1.6. Обсяг навчальної дисципліни та його розподіл за видами навчальних занять:

- загальний обсяг становить 150 годин / 5,0 кредити, в т.ч.:
- денна форма навчання: лекції – 28 годин, практичні (семінарські) – 28 годин, самостійна робота здобувачів – 94 годин;
- заочна форма навчання: лекції – 8 години, практичні (семінарські) заняття – 4 години, самостійна робота здобувачів – 138 годин.

II ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен продемонструвати достатній рівень сформованості наступних програмних результатів навчання:

володіння методами комунікації у застосуванні різних форм взаємодії та спільної діяльності (ПРН3);

проекувати теоретичну модель роботи з об'єктами соціального забезпечення в рамках соціальних служб, організацій, установ (ПРН 5);

пояснювати та надавати обґрунтовані відповіді населенню щодо форм, методів та засобів надання соціальної допомоги, пенсійного забезпечення та страхування (ПРН 10);

виявляти потреби різних верств населення та розробляти відповідні програми соціального захисту щодо їх вирішення (ПРН 12);

здатність демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей в системі заходів з соціального захисту та соціального забезпечення внутрішньо переміщених осіб (ПРН21).

Здобувачі вищої освіти, вивчаючи навчальну дисципліну «Технології соціального захисту та соціального забезпечення», опановують систему знань і навичок, що дозволяють сформулювати такі спеціальні результати:

В узагальненому вигляді їх можна навести наступним чином:

у когнітивній сфері:

здобувач здатний продемонструвати знання і розуміння основних механізмів та технологій соціального захисту та соціального забезпечення, вимог щодо документального оформлення та процедур реалізації окремих елементів соціального захисту та соціального забезпечення, підстав до прийняття рішень в сфері соціального захисту та соціального забезпечення;

здобувач здатний продемонструвати знання і розуміння змісту, класифікувати види та ідентифікувати особливості процедур надання окремих елементів соціального захисту, а також планувати етапи надання й отримання соціальних гарантій, соціальних послуг, соціального забезпечення як з боку надавачів, так і з боку отримувачів;

в афективній сфері:

здобувач здатний критично осмислювати лекційний та позалекційний навчальний матеріал; аргументувати на основі теоретичного матеріалу і нормативно-правових документів власну позицію щодо особливостей технології надання пенсійного забезпечення, соціальних послуг, соціальної допомоги тощо, комплексу дій фахівців соціальних служб по забезпеченню відповідності процедур надання соціального захисту регулятивним вимогам законодавства України за кожним напрямом регулювання; оцінити аргументованість вимог надавачів соціального захисту до документального оформлення й особливостей організації та здійснення соціального захисту та соціального забезпечення на конкретних прикладах та дискутувати у професійному середовищі з відповідних питань;

здобувач здатний співпрацювати із іншими здобувачами та викладачем в процесі обговорення проблемних моментів на лекційних та практичних заняттях, при виконанні і захисті індивідуальних завдань; ініціювати і брати участь у дискусії з питань навчальної дисципліни, розділяти цінності загальнолюдської та освітянської етики;

у психомоторній сфері:

здобувач здатний самостійно аналізувати і оцінювати теоретичні підходи та нормативні вимоги щодо регулювання соціального захисту та соціального

забезпечення, відслідковувати та прогнозувати тенденції зміни у механізмах такого регулювання;

здобувач здатний використовувати нормативні вимоги, засоби соціальної роботи, інформаційні технології для здійснення окремих процедур з організації та надання соціального захисту та соціального забезпечення;

контролювати результати власних зусиль в навчальному процесі та коригувати (за допомогою викладача) ці зусилля для ліквідації пробілів у засвоєнні навчального матеріалу або формуванні навичок;

самостійно здійснювати пошук, систематизацію, викладення літературного матеріалу та нормативно-правових джерел, розробляти варіанти рішень щодо надання соціального захисту та соціального забезпечення з урахуванням регулятивних вимог та звітувати про виконання індивідуальних завдань.

III ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні засади організації соціального захисту та соціального забезпечення в Україні. Організація та технології надання соціальних послуг

Тема Т1. Загальна характеристика системи соціального захисту та соціального забезпечення в Україні.

Сутності, завдань та напрямів соціальної роботи в контексті соціального захисту та надання соціальних послуг. Характеристика принципів права соціального забезпечення, зокрема таких: загальність соціального забезпечення; надання соціального забезпечення як працівникові, колишньому працівникові, їхнім сім'ям і кожному як члену суспільства без будь-якого зв'язку з трудовою діяльністю; встановлення рівня соціального забезпечення, що гарантує гідне життя людині; різноманіття підстав і видів соціального забезпечення; диференціація умов і норм забезпечення; участь громадських об'єднань, що представляють інтереси громадян, у розробці, прийнятті та здійсненні рішень із питань соціального забезпечення і захисту їхніх прав.

Тема Т2. Інституційні засади соціального захисту та соціального забезпечення в Україні.

Структура органів реалізації державної соціальної політики, зокрема, політики соціального захисту та соціального забезпечення; розуміння функцій Мінсоцполітики, ПФУ, фондів Держпраці, підрозділи з питань праці та соціального захисту органів місцевого самоврядування, ПФУ, фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування тощо.

Моделльні положення про управління праці та соціального захисту населення в структурі виконавчих органів місцевого самоврядування та особливостей змісту його розділів.

Напрями організації діяльності соціальних служб. Напрями інтеграції соціальної роботи та діяльності соціальних служб. Нормативно-правові джерела та особливості регламентації фінансування видатків на соціальний захист та

соціальне забезпечення: бюджетного та позабюджетного, громадського. Практики формування соціального замовлення на бюджетне фінансування.

Тема Т3. Сутність, класифікація та організаційно-економічні засади надання соціальних послуг

Сутність концепції урахування потреб при здійсненні соціального супроводу та наданні соціальних послуг та знання основних підходів до оцінки потреб дитини і родини. Методичних та нормативно-правових засад створення та соціального супроводу прийомних родин. Основні сучасні орієнтири та знання ключових технологій роботи із вразливими дітьми та родинами.

Тема Т4. Соціальні послуги для дітей, сімей та окремих категорій молоді

Методичних та нормативно-правових засад створення та соціального супроводу прийомних родин. Основні сучасні орієнтири та знання ключових технологій роботи із вразливими дітьми та родинами.

Тема Т5. Соціальні послуги для людей похилого віку

Сутність концепції урахування потреб при здійсненні соціального супроводу та наданні соціальних послуг та знання основних підходів до оцінки потреб людей похилого віку. Основні сучасні орієнтири та знання ключових технологій роботи із людьми похилого віку.

Тема Т6. Соціальні послуги для вразливих категорій населення.

Сутність концепції урахування потреб при здійсненні соціального супроводу та наданні соціальних послуг та знання основних підходів до оцінки потреб вразливих верств населення. Основні сучасні орієнтири та знання ключових технологій роботи із представниками вразливих верств населення.

Змістовий модуль 2. Організаційно-технологічні особливості систем соціального захисту та соціального забезпечення

Тема Т7. Організаційно-технологічні особливості реалізація пенсійного забезпечення.

Сутність пенсійного забезпечення, змісту права людини на пенсійне забезпечення, правовий статус застрахованих осіб та страхувальників, розуміння низки понять пенсійного забезпечення (страхові внески, страховий стаж, види пенсій). Механізми функціонування солідарної та нагромаджувальної систем пенсійного забезпечення, їх переваг та недоліків. Спеціальне пенсійне забезпечення (за особливостями професійного статусу, за особливі заслуги, за віком, за вислугу років). Порядок призначення та виплати пенсій

Тема Т8. Організаційно-технологічні особливості та матеріальне забезпечення загальнообов'язкового державного соціального страхування. Організація захисту права на працю та сприяння зайнятості

Загальні принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування. Механізми матеріального забезпечення, переліку соціальних послуг

за загальнообов'язковим державним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Механізми матеріального забезпечення, переліку соціальних послуг за загальнообов'язковим державним страхуванням на випадок безробіття. Напрямі та форми здійснення контролю органами місцевого самоврядування додержання законодавства про працю. Основні сучасні орієнтири та ключові технології роботи із безробітними, в т.ч. представниками соціально вразливих верств населення (учасники АТО та ООС, інваліди, випускники інтернатів тощо).

Тема Т9. Організаційно-технологічні особливості роботи в сфері субсидіювання витрат на житлово-комунальне обслуговування.

Зміст Постанови КМУ «Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива» від 21 жовтня 1995 р. № 848 з актуальними змінами та доповненнями. Загальні принципи надання субсидій житлово-комунальній сфері.

Тема Т10. Організаційно-технологічні особливості надання окремих видів соціальних допомог

Сутність та знання видів державних соціальних допомог. Передумови та порядок призначення державних допомог родинам з дітьми, особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю, малозабезпеченим сім'ям, особам, які не мають права на пенсію та особам з інвалідністю; постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій.

IV СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна / заочна форма)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1 Загальні засади організації соціального захисту та соціального забезпечення в Україні. Організація та технології надання соціальних послуг						
1.	Загальна характеристика системи соціального захисту та соціального забезпечення в Україні	15	4/2	4/2		7/11
2.	Інституційні засади соціального захисту та соціального забезпечення в Україні	15	2/0	2/0		11/15
3.	Сутність, класифікація та організаційно-економічні засади надання соціальних послуг	15	4/2	4/0		7/13
4.	Соціальні послуги для дітей, сімей та окремих категорій молоді	15	2/0	2/0		11/15
5.	Соціальні послуги для людей похилого віку	15	2/0	2/0		13/15
6.	Соціальні послуги для вразливих категорій населення	15	2/0	2/0		11/15
Змістовий модуль 2 Організаційно-технологічні особливості систем соціального захисту та соціального забезпечення						
7.	Організаційно-технологічні особливості пенсійного забезпечення	15	2/2	2/2		11/11
8.	Організаційно-технологічні особливості та матеріальне забезпечення загальнообов'язкового державного соціального страхування. Організація захисту права на працю та сприяння зайнятості	15	4/2	4/0		7/13
9.	Організаційно-технологічні особливості субсидювання витрат на житлово-комунальне обслуговування	15	3/0	3/0		9/15
10.	Організаційно-технологічні особливості надання окремих видів соціальних допомог	15	3/0	3/0		9/15
Усього годин		150	28 / 8	28 / 4		94 / 138

Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, СРС – самостійна робота здобувачів.

4.2 Тематика практичних занять

№ з/п	Тема заняття
1.	Загальна характеристика та інституційні засади організації соціального захисту та соціального забезпечення в Україні
2.	Класифікація та зміст соціальних послуг. Технології реалізації державних стандартів соціальних послуг для дітей, сімей та окремих категорій молоді
3.	Технології реалізації державних стандартів соціальних послуг для людей похилого віку та вразливих категорій населення. Модульний контроль №1
4.	Організація та реалізація пенсійного забезпечення
5.	Організація та матеріальне забезпечення загальнообов'язкового державного соціального страхування. Організація захисту права на працю та сприяння зайнятості
6.	Організація роботи в сфері субсидювання витрат на житлово-комунальне обслуговування
7.	Організаційно-технологічні особливості надання окремих видів соціальних допомог. Модульний контроль №2

Тематика практичних занять заочної форми навчання

№ з/п	Тема заняття
1	Загальна характеристика та інституційні засади організації соціального захисту та соціального забезпечення в Україні
2	Організаційно-технологічні особливості надання окремих видів соціальних допомог.

4.3. Перелік індивідуальних завдань

Протягом періоду навчання здобувачі паралельно з аудиторними лекційними і практичними заняттями виконують індивідуальні завдання в вигляді доповіді та презентації, тез доповідей до наукової конференції / семінару та/або наукової статті за обраною тематикою.

Тематика індивідуальних завдань:

1. Особливості системи соціального захисту.
2. Сутність соціального захисту та соціального забезпечення населення в Україні та світі.
3. Концепції соціального захисту та соціального забезпечення населення.
4. Структурні елементи системи соціального захисту та соціального забезпечення населення: соціальні гарантії, соціальне страхування, соціальна допомога.
5. Соціальний захист населення в умовах ринкової економіки.
6. Технології соціального забезпечення.
7. Світові тенденції соціального захисту населення та їх вплив на побудову моделі соціального забезпечення в Україні.
8. Технології застосування ресурсопотенційного підходу до об'єктів соціального захисту та соціального забезпечення.
9. Особливості соціального забезпечення окремих категорій населення України.
10. Реформування та модернізація системи соціального захисту та соціального забезпечення.

V КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль знань здобувачів здійснюється за рейтинговою накопичувальною (100-бальною) системою, яка передбачає складання обов'язкових контрольних точок.

Максимальна кількість балів (100) при оцінюванні знань з навчальної дисципліни, яка завершується екзаменом, формується з двох частин, з коефіцієнтом 0,5 кожна:

– за поточну успішність 100 балів (сума балів, зароблена у семестрі, але не менше 55);

– на екзамені 100 балів (мінімально необхідна кількість балів за екзамен 55).

Контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних і оцінюється сумою набраних балів;

модульний контроль, що проводиться у формі підсумкової контрольної роботи за відповідний змістовий модуль та колоквиуму і має на меті оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Оцінювання знань здобувача під час занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння здійснювати узагальнення інформації, обґрунтовувати свою власну точку зору та робити висновки; грамотність подачі матеріалу та оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи здобувачів є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Переведення набраних здобувачем балів за 100-бальною шкалою в оцінки за національною (5-бальною) шкалою та шкалою ECTS здійснюється в відповідності до таблиці:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи)	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81 – 89	B	добре	
75 – 80	C		
65 – 74	D	задовільно	
55–64	E		
30–54	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0 – 29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням

VI СЕМЕСТРОВИЙ ГРАФІК

Склад і графік складання контрольних точок дисципліни «Технології соціального захисту та соціального забезпечення», форми і терміни контролю (спеціальність 232 Соціальне забезпечення) для денної форми навчання

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка		Тиждень
		min	max	
1	Аудиторна робота здобувача оцінюється на основі його відповідей на заняттях, активності у роботі протягом семестру. Поточний контроль – усне опитування в ході лекцій та практичних заняттях, оцінювання правильності вирішення тестових та ситуаційних завдань, кейсів на практичних заняттях та при виконанні самостійної роботи. Здобувач здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації.	5	20	1-9
2	Індивідуальне завдання. Підготовка презентації за обраною темою і виступ з доповіддю на практичних заняттях, тез доповідей, статті, роботи на конкурс, презентації, виступ з доповіддю на конференції	15	30	1-9
3	Модульна контрольна робота №1 (Здобувач виконує тестові та розрахункові завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами змістового модуля №1)	15	20	4
4	Модульна контрольна робота №2 (Здобувач виконує тестові та ситуаційні завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами змістового модуля №2)	15	20	8
5	Колоквіум	5	10	9
Оцінка поточної успішності за 100-бальною шкалою (коефіцієнт вагомості=0,5)		55	100	
Підсумковий контроль (коефіцієнт вагомості=0,5) (Письмовий залік у разі підвищення рейтингового балу)		55	100	
Загальний рейтинг = 0,5*оцінка поточної успішності+0,5*оцінка підсумкового контролю				

Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань здобувачів заочної форми навчання

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка	
		min	max
1	Поточний контроль (коефіцієнт вагомості=0,4) Тестова контрольна робота, яка виконується здобувачем індивідуально в системі «Moodle»	55	100
2	Підсумковий контроль (коефіцієнт вагомості=0,6) (Письмовий залік) Здобувач виконав завдання та навів аргументовані відповіді на питання, що відповідають програмним результатам навчання	55	100

VII РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

7.1. Основна література

1. Ярошенко О.М., Слюсар А.М., Ветухова І.А. та ін. Право соціального забезпечення: підручник; За ред. О.М. Ярошенка. Харків, Право, 2019. 376 с.
2. Сташків Б.І. Право соціального забезпечення. Загальна частина: навчальний посібник. Чернігів, ПАТ ПВК «Десна», 2016. 692 с.
3. Сташків Б. І. Право соціального забезпечення. Особлива частина : навчальний посібник. Чернігів, ПАТ ПВК «Десна», 2018. 1092 с.

7.2. Допоміжна література

4. Смолярова М. Л. Право соціального захисту: Практикум. Запоріжжя, ЗНТУ, 2017. 1 електрон. опт. диск (DVD-ROM).
5. Управління діяльністю соціальних служб: метод. посібник [авт. кол.: Н.Гусак, Н. Кабаченко, В. Назарук, К. Савчук, О. Савчук, Л. Скоропада, Л. Чорній] / упорядн.-заг. ред. О. Іванова, Н. Гусак ; ПРООН в Україні, Проект «Підтримка реформи соціального сектору в Україні». К.: К.І.С., 2013. 178 с.
6. Бескупська Н.П., Миколюк Н.М., Дегнега І.А. Здійснення органами місцевого самоврядування контролю за додержанням законодавства про працю. Методичні рекомендації. Ред. Слобожан О.В. *Асоціація міст України*. 2018. 45 с.
7. Книга секторальних стратегій *Асоціація міст України*. 2017. 81 с.
8. Ярошенко А.О., Варбан М.Ю., Шульга Л.О. та ін. Особливості надання медичних та соціальних послуг для вразливих категорій населення з використанням гендерно-чутливого підходу: Навч. посіб. Заг. ред. Ярошенко А.О. К.: МБФ «Альянс громадського здоров'я», 2017. 112 с.
9. Зверева І. Д., Кияниця З. П., Кузьмінський В. О., Петрочко Ж. В. Оцінка потреб дитини та її сім'ї: від теорії до практики: Навч. посіб.: У 2-х част. К.: «Кожній дитині», 2010. Част. I. 224 с.
10. Зверева І. Д., Кияниця З. П., Кузьмінський В. О., Петрочко Ж. В. Оцінка потреб дитини та її сім'ї: від теорії до практики: Навч. посіб.: У 2-х част. К., «Кожній дитині», 2010. Част. II. 286 с.
11. Приймочна сім'я: методика створення і соціального супроводу: Науково-методичний посібник / Г. М. Бевз, В. О. Кузьмінський, О. І. Нескучаєва та ін. К.: Центр стратегічної підтримки, 2003. 92 с.
12. Кияниця З.П., Петрочко Ж. В. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: навч. посіб. у 2-х ч.; Ч. I. Сучасні орієнтири та ключові технології. К., ОБНОВА

КОМПАНІ, 2017. 256 с.

13. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб. у 2-х ч.; Ч. 2 (Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми) / А. В. Аносова, О. В. Безпалько, Т. П. Цюман та ін. / За заг. ред.: Т. В. Журавель, З. П. Кияниці. К., ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 352 с.

14. Сімейно орієнтована соціальна робота: практичні аспекти. Конспект лекцій / За заг. редакцією В. О. Кузьмінського, С. С. Лукашова. К.: Молодь, 2010. 128 с.

15. Волгіна О.М., Іванова О.Л. Соціальний супровід людей з інвалідністю на робочому місці: посібник. ПРООН в Україні, Спільна Програма «Сприяння інтеграційній політиці та послугам для людей з інвалідністю в Україні». К.: Ваїте, 2018. 36 с.

16. Пенсійна система. Підручник. Ред. Грушко В.І. К.: ВНЗ Університет економіки і права «Крок». 368 с.

17. Встухова І. А., Яковлева Г. О., Ярошенко О. М. Пенсійне забезпечення: навч. посіб. За заг. ред. В. В. Жернакова. Х., Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2013. 230 с.

18. Безугла В. О., Загірняк О. М., Шаповал Л. П. Соціальне страхування: навч. посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2011. 208 с.

19. Соціальне страхування: підруч. / за ред. О. П. Кириленко та В. С. Толуб'яка. Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2016. 516 с.

7.3. Web-ресурси

20. Законодавство України. Веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.

21. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua>

22. Офіційний портал Пенсійного фонду України. URL: <https://www.pfu.gov.ua>.

23. Офіційний сайт Фонду соціального страхування України. URL: <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/index>